

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Հերկայ 1896 տարեշրջանի
Պոչտային համար տարեկան 8 ֆր
" " 1/2 " 4 "
" " 1/4 " 2 "
Արտատպանի համար " 10 "
" " 1/2 " 5 "
Կապիտալ վճարելի

Համակ դրամ եռալն խրկել հետեւեալ հասցեով
ԽՐԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԼՐԱԳՐՈՑ ՎԱՐՆԱ (ՊՈԼԿԱՐԱ)
Редакция на вѣстникъ
„Иравункъ“
ВАРНА (България).
Rédaction du journal
„Iravounk“
VARNA (Bulgarie)

Խմբագրութեան ուղղեալ գրութիւնք
ես չեն դրկուիր եւ յարմար դատ.
ուսմանը միայն կը հրատարակ-
ուին ամբողջովին կամ մասամբ:
Ծանոցմանց տողը 20 տանքիւ
երկը կամ առէլի անգամի համար
25 առ 100 զեղը կը լինի:

ԱԶԴ

Կը խնդրենք մեր արտասահմա-
նի այն բաժանորդներէն, որ կա-
նոնաւորապէս չեն ստանար մեր
թերթը, տեղեկութիւն տալ մեզ
այս մասին եւ հաղորդել մեզ միան-
գամայն իրենց ճիշդ հասցէները:

Խմբագ. «Իրաւունք»ի

ԵՐԿՈՒ

ԿԱՐԵՒՈՐ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

Մեր թերթին բարեկամներէն
մին քանի մ'օր յառաջ հարցուց
մեզ թէ ինչ է "Իրաւունք"ի
սկզբունքը եւ տեսակերպը ազգ-
դատին նուիրելի ներքին աշխա-
տութեանց մասին, եւ թէ ինչու
համար չենք գրեր այս էական
խնդրոյն վրայ:

Առաջին հարցման պատասխանը
տրուած է արդէն մեր առաջին թի-
ւով, ուր ըսած ենք թէ ազգին ներ-
կայ աղէտներուն մէջ բոլոր գոր-
ծիչներու սրբազան պարտականու-
թիւնն է միացնել իրենց անջատ
ոյժեր եւ գործել համերաշխաբար.
մենք մէկ բառով միութենական
ենք, եւ այս՝ այն միակ պատճառով,
որ միութիւնը կը ներշնչէ մեզ մե-
ծագոյն յոյս յաջողութեան, մեր կո-
խտեալ իրաւունքներու պաշտպա-
նութեան մէջ, մինչ անջատ ոյժե-
րն ոչ միայն քնակաւորաբար նուազ
արդիւնք կուտան, այլ եւ կրնան զի-
րար չեզոքացնել եւ փաստել իսկ իրա-
րու, քանի որ գործիչ մարմիններ
կամ անհատներ գիտակից չեն իրա-
րու գործունէութեան եւ յատկա-
գիծերուն:

Այս այնքան պարզ է, եւ միու-
թեան աւագ կարեւորութիւնը,
պէտքը այնքան ակնհայտ՝ որ գը-
րեթէ աւելորդ է այս մասին քա-
րող կարգաւ ժողովրդի գլխին. սա
արդէն համոզուած է թէ հարկ է
նոյնանպատակ կուսակցութիւննե-
րու եւ միութիւններու տալ նաեւ
գործունէութեան միեւնոյն ուղղու-
թիւնը:

Միանալու բարի, լոկ վերացա-
կան յորդորներ տալու ժամանակը
չէ այլ եւս: միութեան վրայ օգտու-
կարապէս խօսելու համար այժմ

հարկաւոր է տալ դրական խորհուրդ-
ներ եւ փաստի ու փորձառութեան
վրայ հիմնեալ առաջարկներ, որ-
պէս զի կարելի ըլլայ համոզուել
թէ ինչպէս, եւ ինչ՝ հիմնուել վրայ
կրնայ միութիւնը գոյանալ:

Անկեղծօրէն կը խոստովանինք որ
մեզ համար ցարդ դժուար էր ըն-
թերցողներուն ներկայացնել այդ-
պիսի իրապէս օգտակար եւ գործ-
նական խորհուրդներ, քանի որ ոչ
մի կազմակերպութեան անգամա-
կից գտնուելով, զիւրութիւն չու-
նինք ուսումնասիրելու ընկերու-
թեանց ներքին վիճակը, անգամ-
ներու տրամադրութիւնները եւ այլ
կարեւոր հանգամանքներ, ինչպէս
նաեւ միութեան դէմ կեցող դժուա-
րութիւնները, զորս հարթելու մի-
ջոցներ պէտք էր մտածել:

Ահա ինչու համար մենք լաւա-
գոյն համարեցինք առժամապէս
լուրթիւն պահել այս խնդրոյ վը-
րայ, քան երեւալու եւ բան մ'ըսած
ըլլալու համար տալ իրերու եւ հան-
գամանքներու կացութեան անհա-
մապատասխան, վերացական խոր-
հուրդներ եւ արձակել վճիռներ, որք
օգուտ մը չարտագրելէ վատ, գու-
ցէ ֆուսէին իսկ:

Իսկ այսօր արդէն հաւաքած
ըլլալով նիւթեր, որք հարկաւոր
էին խնդրոյն ուսումնասիրութեա-
նը համար, կը սկսինք մեր գաղա-
փարները յայտնել յետագայ յօդ-
ուածով, որոյ պարունակութիւնը
զերծ է ամեն կանխակալ եւ կողմ-
նակալ հակումներէ:

ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Երկար ժամանակէ ի վեր կը
յուզուի միութեան խնդիրը եւ նիւթ
կը մտաւայտարարէ հազարաւոր Հա-
յերու խոկման, վիճարանութեան
եւ ջանքերուն, որք դժբաղդապէս
ցարդ անպտուղ մնացին սա պատ-
ճառու, որ միութիւն գոյացնելու
հետամուտ եղողները չունէին փա-
փաքելի աստիճան հեղինակութիւն,
իրենց ձայնը լսելի ընել տալու
համար, կամ իրենց զաղափարնե-
րը եւ կարծիքները հրապարակաւ
եւ օրինաւոր կերպով չյայտնեցին:
Մենք, որքան կը ներէին մեր

միջոցները, ջանացինք որոնել այն
հանդամանքները, որք միութեան
արգելք կրնային լինել կամ եղած
էին եւ մեր հետապնդութեան մէջ
սա կարակացութեան հասանք թէ
ոչ մի իրական, գործին ընտելե-
նէն եւ իրերու կացութեան ըզխող,
մեծ դժուարութիւն մը կայ ընդ-
հանուր միութեան դէմ եւ թէ այն
դժուարութիւններ կամ արգելք-
ներ, զորս ոմանք մատնանիշ կը-
նեն, այնքան աննշան են, որ դիւ-
րին է զանոնք մէջտեղէ բառնալ,
եթէ անոնք, որոց անկ է, միայն
ընդհանուր հայութեան շահերն
ինկատի առնելով, յանձն առնեն
եսական կամ կուսակցական տե-
սակէտով փոխադարձ զիջողու-
թիւններ անել իրարու, միութեան
իրագործման սիրոյն համար:

Մասնաւորապէս չենք կրցած
հասկնալ ցարդ թէ ի՞նչ բանաւոր
պատճառներով Հնչակեան կուսակ-
ցութիւնը եւ Դաշնակցականները
իրարմէ բաժնուած են եւ հակա-
ռակ ժողովրդի փափաքին մինչեւ
այսօր չեն ուզեր միանալ:

Կեղծոնացման եւ ապակեղծոնաց-
ման խնդիրը, որ իբր մեծագոյն
արգելք յառաջ կը բերուի, մեզ
կերելի աւելի տեսականապէս կա-
րեւոր մի խնդիր, ակադեմական-
ներու վիճարանութեանց նիւթ ըլ-
լալու արժանի, քան՝ գործնական
կեանքի, իրականութեան հետ
գործ ունեցող մարդիկներու մէջ
պառակտում ձգելու յարմար:

Երբ իրերու վիճակը ուշադիր
նկատողութեան առնենք, պիտի
տեսնենք որ կարելի չէ մեր մէջ
երեւակայիչ հայրենասիրական նը-
պատակայարմար միութիւն մը, ուր
տիրէ կատարեալ կեղծոնացում
կամ՝ ապակեղծոնացում եւ չենք
կարծիր որ այժմ գոյութիւն ունե-
ցող կազմակերպութեանց մէջ ալ
բացարձակապէս տիրէ այդ երկու
դրութիւններէն մին:

Եւ ամենէն զարմանալին այն է
որ մինչեւ հիմայ չ'ենք հանդի-
պած Դաշնակցականի մը եւ Հնչա-
կեանի մը, որ համակիր չլինէր
միութեան դադափարին եւ չխոս-
տովանէր անոր մեծ օգուտները:

Ուր են ուրեմն արգելքներն,
զոր մենք չենք տեսներ. ինչու

համար ուրեմն Հայ ազգը չունե-
նայ մի ընդհանուր կազմակերպու-
թիւն, ուր հաւաքուին ամեն ազ-
գային կարեւոր ոյժեր, որ ունենայ
ներկայ հանգամանքներու եւ անց-
եալին փորձառութեան համապա-
տասխան մի ուղղութիւն եւ ուր
աշխատութեան մէջ մի ճիւղի վար-
չութիւնը յանձնուած ըլլայ կարող
ձեռքներու:

Բաւական չեղա՞ն սրդեօք այն
ֆիւսանք, զոր կրեցինք մեր ար-
դէն տկար ոյժերը տարբեք կու-
սակցութիւններու մէջ բաժնելով,
ցրուելով եւ իրարու դէմ պայքար
մղելով:

Մեզ դրացի եւ վիճակակից ազ-
գերու մէջ կը տեսնենք համանը-
պատակ ջանքերու միութիւնը մէկ
ուղղութեամբ. մե՞նք միայն դա-
տապարտուած ենք անմիաբան ըլ-
լալու նոյն իսկ ահաւոր ճգնաժամի
մը մէջ, որ մեր գոյութիւնը կեն-
թարկէ հետզհետէ աւելի լուրջ
վտանգներու. ներկայ սերունդին
բաժինը պիտի ըլլայ նուիրագոր-
ծել այն հնաւանդ խօսքը թէ Հա-
յերն անմիաբան են:

Մինչեւ որ հրապարակաւ ցոյց
չտրուի, չբացատրուի թէ ինչ ան-
բառնալի պատճառներ արգելք կը
լինին ազգային, ընդհանուր միու-
թեան մը կազմութեան, հայ ժո-
ղովուրդը իրաւունք ունի կարծե-
լու թէ պէտք է արգելքները
փնտռել այնտեղ, ուր հանրային,
ազգային շահն ալ ձայն չունի...

Մենք կը խօսինք եւ պիտի չա-
րունակեմք խօսիլ միութեան խնդ-
րոյն վրայ միմիայն հայկական շա-
հերու տեսակետով, որովհետեւ
ամեն բանէ յառաջ Հայ ենք եւ
հետեւաբար չենք կարող ինկատի
ունենալ կուսակցական նեղ հա-
յացքներ այնպիսի խնդրոյ մը մէջ,
որ կը վերաբերի ընդհանուր հա-
յութեան ամենակենսական շահե-
րուն: Սոցա պարտին տեղի տալ
ուրիշ ամեն երկրորդական նկա-
տումներ: Եւ այսպէս պարտի
խորհել ով որ կը խօսի, կը գրէ
եւ կը գործէ հայութեան անունով:

ՔԱՐԱԲԵՐԴԻ ԿՈՏՈՐԱԾԸ

Արեւմտեան վկայի մը տեղեկագիրը

Կոտորածը սկսաւ նախ Քարաբերդի շրջականերէն, ուր 200 ի չափ հայաբնակ և թրքախառն գիւղեր աւերեցան բոլորովին՝ Քիւրտի հագուստով ծառայող ռեւոլյուցիոնորներու և ֆիւրտերու ձեռամբ գիւղերուն հրկիզուելը քաղաքէն կը տեսնուէր, իւրաքանչիւր գիւղ նախ կը պաշարուէր զինուորներէ և ապա կոտորածն կ'սկսէր։ Քարաբերդի Հայերն սարսափահար կառավարութեան և իշխաններուն կը դիմէին խնդրելով որ քաղաքն գիւղերուն վիճակին չենթարկուի։ Նոքա ամեն կերպով կապահովէին Հայերն, սակայն միւս կողմէ իսլամ ժողովուրդն զէնքի պատրաստութիւն կը տեսնէր։ Ստալինարդն ու միսիոնարները կառավարութեան տուած ապահովութեան վերայ ի վեր կը ջանային անդորրացնել Հայերն։

Հոկտեմբեր 29 ին կիւրակէ օրն, քաղաքին արեւմտեան կողմը լեռան վրայ տեսնուեցան ֆիւրտեր, իսկ հարաւային կողմը կառավարութիւնը թնդանութիւն լարեց նպատակակէտ ունենալով հայոց թաղն քաղաքին դրան մեծ պողոտային բերանը գտնուող թուրք վարժարանին մէջ զինուորն լեցուած էին, այս պատրաստութեանց ի տես Հայերն սոսկմամբ կապասէին մօտալուտ աղէտին։ պաշտպանութիւն այս ամեն պատրաստութիւն տեսնելէ վերջ իւր նպատակին յաջողութիւնն ապահովելու համար երկու երեւելի Հայեր իր հետն առնելով հայոց տներն սկսաւ պտրտել և համոզելով զէնքերն ժողովել, առարկելով թէ տեղւոյն թուրքերն՝ ֆիւրտերն վանելու համար կը պահանջեն որ հայոց քով ալ զէնք չի գտնուի։ Հայք յակամայս ստիպուեցան յանձնել, և յանձն առնուլ որ իւրեմաներուն 1000 ոսկի կաշառք տան։ Հետեւեալ օրը առաւօտուն քաղաքէն 20 վայրեան հեռի գտնուող Հիւսէյինլիկ հայ գիւղէն սկսաւ

կոտորածն ու աւարն և անտի փոխադրուեցաւ քաղաքն։ Հայք իրենց տներն ձգելով թրքաց տներուն մէջ ապահովութիւն կը խնդրէին, վերջիններն իրենց մէջ որոշում մ'ընելով հայոց մասնաւոր տեղեր ցոյց տուին։ Ծառայող զինուորներն խուժեցին Հայոց թաղն ու կողոպտել սկսեցին։ մեծագին իրեղէններն խուժանին ձեռքէն կառնէին երեւի թրքաց մարդիկն։ կողոպտելու գործն տեւեց 3-4 ժամ, և ահա թնդանութիւն արձակուեցաւ հայոց եկեղեցիին վրայ։ Թնդանութիւն 40 պայթուցիկ յաջողեցին իրարու, որոցմով իւրաքանչիւր կը նետուէին հայ շէնքերու մէջ, զանոնք հրդեհեցու համար։ Հայոց թաղն մուխի և ծուխի մէջ կորսուած էր, թուրք վարժարանին մէջ խմբուած 1000 ի չափ զինուորներն սկսան բիւրաւոր գրնդակներ արձակել հայ տներուն վրայ այդ միջոցին կառավարութիւնն վեց բեռ ռազմանիւթ զրկեց զինուորներուն։ հրդեհն աւելի արագ ծաւալեցնելու համար կազմակերպեցին անտուկներով քարիւղ բերել տալով քաղաքապետութեան ջրհանովն ըսկըման քարիւղ սրսկել տալ այրել։ սկսած շէնքերուն վրայ ու մինչև առաւօտ այդ հսկայ շէնքերէ բաղկացեալ թաղն մուխի վերածուեցաւ։

Այդ թաղին մէջ կը գտնուէին հայոց կեդրոնական վարժարանն, ամերիկեան միսիոնարաց տներն, աղջկանց գօլէժն և հայ երեւելիներու 100 ի չափ տները։ 100 ի չափ թուրք տներ ալ քանդեցին թրքաց թաղն հրդեհէն ազատելու համար։

Այս աղէտալի դէպքի ատեն Հայերն իրենց ապաստաններէն դուրս չենելով, 3 օր պահուած միացին, մինչև երեք շաբթի առաւօտ։ և ահա այդ օրն ինչպէս լսուեցաւ, Պօլսէն հասած հրամանն մը համեմատ յարձակումն դարձեցաւ։ փողոցներուն մէջ 80 ի չափ հայոց դիտկներ գտնուեցան, 20 Հայեր ալ հրդեհին մէջ այրած էին և 50 ի չափ վիրաւորներն կային։ Քաղաքին մէջ անձի կորուստն այդ չափ էր, իսկ Հիւսէյինլիկ գիւղն

200 հայ կորուած էր, և աւերուած 200 հայկական գիւղերու մեռելներուն թիւն 8000 կը հաշուեն։ ամբողջ Քարաբերդի նահանգն զոհ տուած է 27000 Հայեր։

Հարկ է յիշել նաև թէ ամերիկեան և պապական միսիոնարաց շէնքերուն մէջ ապաստանող 2000 ի չափ հայեր անվտանգ ազատեցան, քանզի թուրքերն չի համարձակեցան օտարահպատակաց ապաստանարաններուն վրայ խուժելով, անոնց կեանքը վտանգի ենթարկելու։

ԼՕՐՏ ՍԵԼՊՈՒՆ ԵՒ ԹԻԻՐԻԻՒ

Լօրտ Սելպօն իր յիշատակագիրներուն մէջ, որոց մէկ մասը մօտերս հրատարակուեցաւ, հետեւեալ խօսքերով կը դատապարտէ թուրքիւ։

«Օսմ. կայսրութիւնը իր ընթացքով միշտ անէծք մ'իղաւ քրիստոնեայ ցեղերուն համար։ Նա ամենայնոք կառավարութեամբ և ընդհանուր կոտորածներէ սկսեալ մինչև հարստահարութիւն և կեղեքում ամեն միջոցներով պակեցուցած է ժողովրդի թիւը, աղքատացուցած է զայն, կասեցուցած է բնակիչներուն ճարտարութեամբ և ցամաքացուցած՝ անոնց ապրուստի աղբիւրները։ Նա աշխարհի ամենէն արգաւանդ գաւառներէն մէկ քանին անապատ և ամենէն զեղեցիկ գետերէն մէկ քանին անօգուտ դարձուց։ իր քաղաքներ և աւաններ շատ յաճախ բոյներ են ապականութեան, որոյ բնական պատճառները բառնալու համար բան մ'եղած չէ։ շաղկապութիւն, կաշառակերութիւն, և յոռի մատակարարութիւն իր երեւմուտը յարատեւ անկարգութեան մէջ պահած են։ իր գաւառական կառավարիչները նշանակուած և պաշտօնանկ եղած են առանց ու ետևկատումի հանրային բարւոյն համար և նոքա կը լինին խիստ յաճախ անխիղճ բռնաւորներ։ իր ընկերական դրութիւնը ապականած է և հանրային կարծիքը չնշաւա-

կեր անարգ մոլութիւնները։ . . .»

Լօրտ Սելպօն մոռցած է միայն յիշելու թէ այսպիսի կայսրութեան մը մեծագոյն պաշտպանն եղած է իր հայրենական երկիրը, Անկլիա . . .»

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պօլիս 16 Յուլիս 1896

Կառավարութիւնը բաւական չը համարիր սովորական հալածանքները, և ստէպ կը ձեռնարկէ արտասովոր միջոցներու, արտասովոր յուզում և ցաւ պատճառելու համար հայ ժողովրդեան։ Գիտպաններուն խիստ դիտողութեանց շնորհիւ հազիւ ազատած կախաղանի ահաւոր տեսքէն, ահա կունենամք «Հայրենիք» ի արտօնաւոր Յովհանէս էֆէնտի Շահնազարի ձերբակալման և կարելի հետեւանքներուն տխուր և յուզիչ մտածումները։ Կառավարութիւնը «Հայրենիք» ի խմբագրատան մէջ իր սուր աչքերով կը կարծէ նշմարած ըլլալ յեղափոխական որմը, կեդրոն մը ուրկէ իբր թէ ոյժ և կենդանութիւն կը ստանան գաղտնի կազմակերպութեան մը ընդարձակ ճիւղաւորութիւնները։ ալ երեւակայեցէ թէ ի՞նչ եռանդով կը կատարուին հետապնդութիւններն, երեւակայեալ անգին գիւտը ընելու և երեւան հանելու համար։ Հայոց մէջ ընդհանուր կարծիքը սա է որ կառավարութիւնը շատ կը սխալի, «Հայրենիք» ի վերագրելով յեղափոխական գործունէութիւններ, սակայն ո՞վ կրնայ երաշխաւորել թէ ճշմարտութիւնը երեւան պիտի ելնէ և Շահնազար էֆէնտի անպարտ պիտի արձակուի։ ահա խնդիրը որ շատ մտահոգութիւն կը պատճառէ, որովհետեւ յիշեալ թերթը մեծ ժողովրդակաշուկութիւն կը վայելէր՝ մանաւանդ միջին և ստորին դասակարգներուն մէջ, թէեւ ըսուեցաւ որ Շահնազար էֆէնտի մէկ քանի աշխատակիցներն ալ ձերբակալուած են և անոնցմէ մին ալ յաջողեց է փախչիլ և երթալ Արփիար էֆէնտիի

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԸ

Հայրենիք, անուն պաշտօնի, բառ նուիրական։ «Միքէ չկայ Հայ Հայրենիք մըն ալ, միքէ չունի՝ Հայն ալ իր ճննդավայրը . . .» «Ո՞ր է ալս Հայրենիքը, ո՞ր է ալս աշխարհը . . .» Այս հոգը, ուր սիրալիր ասպնջականութիւն մը կը վայելենք, ուրիշին է. այն բարեկամները, որոնց հետ կուտենք ու կը քալենք օտար են։ այս երկին միգամած և տօգայն՝ չէ Հային։ բայց ուր է Հայի Հայրենիքը, յաւէտ սիրելի, միշտ բաղձալի։ Այս յարկերը, ուր կծկուած կուլանք մեր սեւ բաղդը, օտար

գրօշի տակ կը բարձրանան։ այն օգը, զոր կը ծծենք, օտարութեան շունչը կը ներգործէ մեզ, որ կը ճնշէ մեր ոգին, կը լքանէ մեր սիրտը, կը սպառէ մեր ոյժը և կը ըստիպէ մեզ ըսել. ուր է Հայի Հայրենիքը, միշտ պաշտօնի, յաջրանկալի։ Հայի Հայրենիքը Հայաստանն է, մարդկութեան որորանը, զոր ընդարձակ ծովեր և ահագին լեռներ կանջատեն մեզմէ, ուր 40 դար ծածանեցաւ Հայկական գրօշը փառապանք և յաղթական, ուր անհամար դիւցազներ ելան ու ինկան յաղթութեան կոթողներ տընկելով ձիւնապատ ծերուկ Մասիսի գագաթը, և իրենց անունները անմահացուցին անջնջելի յիշատակներով։ Այդ Հայրենիքը այժմ

հաւրի և սուրի միջեւ կը հեծէ դառնալին։ իր նախնի վահութեան փառապանք յիշատակներ կիսակործան՝ սեւ մուխեր կ'արձակեն, որոնք մռայլ ամպերու փոխուելով կայծակնացայտ վար կը թափին անդրէն ու կը հրդեհեն ամայի դաշտագիտիւններու ազազուն ցօղունները, հայրենի տնակի աւերակաց մնացորդները, մաճի, արօրի և ուկերտիւններու բնկորները, որոնց վրայ իրենց ջախջախեալ մարմիններ տարածած յաւիտենական քունը կը ննջեն Հայ դիւցազանց վերջին շառաւիղները։

Ո՛հ, Հայրենիքդ իմ սիրելի, այս պիտի լինէր քո բազմադարեան վսեմ անցեալին ապագան։ բայց որքան դժբաղդ, այնքան

սիրելի է ինձ քո վեհ անուն, քո անդուգական բնութիւն։ Այն սէրը, զոր կը տածեմ նկատմամբ քեզ, անշիջանելի հուրի մը փոխարկուած գիտեմ, պիտի այրէ, մրկէ զիս և պիտի ջլատէ իմ կենսական ոյժերը, ու երբ ցրտասարսուռ շիրմիս մօտ երթամ՝ և կուրծքս այլ եւս դադրի քեզ համար բաբախելէ, իմ աչքեր դարձեալ դէպ ի քեզ պիտի դառնան, իմարցունքներ դարձեալ քեզ համար պիտի վազեն յարգառատ . . . և գերեզմանիս ցուրտ հողին կառչած պիտի թոթովեմ դառնագին։

Հայրենիք, անունդ իմ սիրելի, Հայաստան, երկիրդ իմ պաշտելի։
Մ. Գնթունի

մեծ, բայց այս լուրերը դեռ չի կրցայ ստուգել. ստոյգ է սակայն որ այդ համակրելի գրողներն մեծ վտանգի մէջ են:

Թուրքերը ամեն օր նոր միջոցներ կը ջանան հնարել Ս. Պատրիարքը ստիպելու որ հրաժարի զինքը մինակ թողելով, իր պաշտօնավարութիւնը օրինապէս անկարելի ընելու նպատակաւ, կառավարութիւնը ոստիկանութեան նախարարին միջոցաւ կրօնական և քաղաքական ժողովոյ անդամներուն յայտարարեց որ իրենք պատասխանատու պիտի ըլլան, եթէ այսուհետեւ Հայոց մէջ հակակառավարական շարժումներ տեսնուին. ահաբեկելու այս միջոցը արդէն մասամբ յաջողեցաւ, որովհետեւ խառն ժողովոյ անդամները սկսան իրենց հրաժարականները խրկել. հրաժարողներուն մէջէն նաեւ Մկրտչան Տէր Յովհաննէս հայրը, որոյ խորհուրդները իրենց մասնաւոր կարեւորութիւնը ունէին ժողովոյ խորհրդակցութեան մէջ: Պատրիարքը դրան պիտի բողոքէ բացատրելով թէ ոչ մի օրինական տեսակէտով կարելի բան մ'է ժողովի մը անդամները պատասխանատուութեան ենթարկել ժողովրդային անկարգութեանց համար. պիտի կրնայ սակայն Սրբազանը լսելի ընել տալ իր ձայնը...

Ժողովրդեան մէկ մասին կարծիքն սա է որ եթէ Դուռը յամառի իր որոշման վրայ, պէտք է փակել Պատրիարքարանը. շատեր ալ կուզեն, եթէ Թուրքերը յաջողին Պատրիարքը առանց ժողովականի թողուլ, հանրային ստորագրութիւն հաւաքելով Պատրիարքը առժամապէս բացարձակ, ինքնօրէն Պետ հռչակել հայ ազգին. յայտնի է թէ այս երկու միջոցներն ալ ունին իրենց վտանգները. ապագայն մութ և յղի կերեւի առնակնալներով:

Պարտիմ դիտել տալ որ պէտք չէ կարծել թէ Թուրք կառավարութիւնը խառն ժողովոյ անդամոց անմեղութեան համոզուած ըլլալով հանդերձ և մի միայն Պատրիարքը մինակ թողելու նպատակով ըրած է այդպիսի որոշում մը. Թուրքերուն մէջ ընդհանրացած է այն սխալ կարծիքը թէ Պատրիարքին հետ Պատրիարքարանի քանի մը ժողովականները ուղղակի մասնակից են յեղափոխական շարժումներուն. առանց այս մասնակցութեան և առանց հայ երեւելիներու գիտակցութեան Թուրքերուն կարելի չէր եւր որ պարզ ժողովրդէն անհատներ ինքնաբերաբար յանդգնին կառավարութեան կամաց գէմ գործել. այս տեսակէտը բնականաբար շատ համապատասխան է թրքական բարքերուն, որովհետեւ ստուգիւ Թուրք հասարակ ժողովուրդը կը շարժի միայն և միայն պաշտօնական, ազդեցիկ, հարուստ և իւլէմա դասակարգին վերաբերող մարդոց թիւ:

Լաղրութեամբ: Մինչ մէկ կողմէն Պատրիարքը կը ջանայ գաւառներու մէջ հարկ եղած տղերքը առաջնորդներ խրկել, միւս կողմէ նոյն իսկ լաւ անուն վայելող առաջնորդներ իրաց տնայանի վիճակէն վհատած կսկսին հրաժարի իրենց պաշտօնէն. այս կարգէն են Նիկոմիդիոյ Ստեփաննոս Կալիսկոպոսը և Յովհաննէս վարդապետ Արշարունի:

ԲԻՅԵՒՍՈՒ ԲՈՒՄԱՅԵԱՆ ՄԵՎ ԲԱՆԱՍՈՒԹԻՒՆԸ

Վեր. Թումայեան Ռիտիկի երրորդութեան մատուցին մէջ, հոծ բազմութեան մ'առջեւ ատենախօսութիւն մ'ըրած է հայկական խնդրայ վրայ: Ունկնդիրները ակներեւ համակրութեամբ մտիկ կընէին. ատենաբանին սր հաստատեց թէ վերջին 70 տարիներու մէջ քրքրիստոնէայ տարրերու գէմ տեղի սենցած թրքական հալածանքներուն շարժառիթը սչ թէ քաղաքական նկատման եղած են, այլ կրօնական մոլեռանդութիւն: Տիար Թումայեան պատմելով իր բանտարկութիւնը, ցոյց տուեր է այն գործիներ, որոցմով տանջած էին զինք բանտին մէջ և որոց սոսկալի տանջանքներուն տակաւին ենթակայ են բազմաթիւ Հայեր:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

ԵՒ

ԱԽՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Բարեգի "Նովկի տ'Օրիան" հայասէր թերթը այս վերնագրի տակ կը հրատարակէ խնդրագրի մը պատճէնը, զոր Կ. Պոլսոյ Հայ Հայրեմիական Ընկերակցութիւնը ուղղած է Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարար Կոմս Կօլուխովսքի:

Ընկերակցութիւնը կը խնդրէ կոմսէն՝ որ Աւստրիա Հունգարիա, ինչպէս յաջողեցաւ տերութեանց մէջ համաձայնութիւն մը գոյացնելով ընդհանուր պատերազմի մը վտանգին առջեւ առնելու, ջանայ նոյնպէս եւրոպական համաձայնութիւն մը գոյացնել, կասեցնելու համար այն կանոնաւոր հալածանքը, որ ամբողջ հայ ժողովուրդը բնաջինջ ընել կը սպառնայ:

«Դարուս քաղաքակրթութեան և քաղաքական գիտութեանց յառաջդիմութեան համար նախատինք մը պիտի ըլլար, կըսէ խնդրագիրը, մտածել թէ մերինն նման դժբաղդ ազգի մը մարտիրոսութիւնը անհրաժեշտ պիտի ըլլայ Եւրոպայի մէջ արեան հեղուրը կասեցնելու համար:»

ՎԱՌՆԱԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆԸ

Վառնաի նորահաստատ Ընթերցարանը նիւթապէս անկարող է տակաւին լինելու իր անհրաժեշտ մէկ պէտքը, այսինքն կարեւորագոյն

գրքերու համեստագոյն հաւաքածոյ մը, առանց որոյ գրեթէ անիմաստ բան մը կըլլայ ընթերցարան անունը տալ այդ հաստատութեան:

Լրագիրները միայն չեն կարող ընթերցողին մտաւորական պէտքը գոհացնել լիովին, զի մտաւորապէս զարգանալու համար չբաւեր կարգալ լուրեր, տեղեկութիւններ և աւելի կամ նուազ կարճ տեսութիւններ ու խորհրդածութիւններ: Մտքի ընդունակութիւնները աւելի կը սրեն և անոր պաշարը կը ըստուարացնեն մասնաւոր խնդիրներու և նիւթերու նուիրուած հետաքննին ընդարձակ ուսումնասիրութիւններ, զոր ընդհանրապէս կարող են հայթայթել միայն գրքերն ու ընտիր հանդէսները:

Հայկական Ընթերցարանի վարչութիւնը մտադիր է ջանալ իր նիւթական վիճակը բարւոքելու՝ վառնաի ազգայիններուն առաջարկելով բաժնորդագրուիլ Ընթերցարանին. բաժնորդագրութիւնը կը պահանջէ այնքան աննշան զոհողութիւն մը՝ եթէ կարելի է այս բառը գործածել այս պարագային մէջ՝ որ յուսալի է թէ ոչ ոք պիտի մերժէ վարչութեան առաջարկը. բաւական դժուար է, կը կարծենք, ապրուստի քիչ չափ միջոց ունեցողի մը համար մերժել վճարելու գէթ մէկ ամսաբաժին, որ է 50 սթօթինքի, լրագիր, հանդէս և գիրք կարգալու և միանգամայն հանրօգուտ հաստատութեան մը կանոնաւորութեան նպաստած ըլլալու համար:

Վառնացիները չեն կրնար լքանել իրենց ընթերցարանը, խոյս տալով վճարելէ այնքան փոքրիկ գումարներ:

Ուստի Ընթերցարանի վարչութիւնը վստահ սրտով թող փութաջընէ բաժնորդագրութեան գործը, որպէս զի որքան կարելի է, շուտով Ընթերցարանը ստանայ լաւագոյն մի վիճակ:

ՎԱՆՏԱ ԳԸՐԿԸՆ

Վանտա ախիւրէն վուգու պուրմուշ օլան գարըշդիւք վէ գըրկընա տաիր Լօնտրան Տէյի-Նիոնս կազէթասը աթիտէքի մալիւմաթը նէշը իթմիշ տիր:

Յուլիս 4/16 չարշամպա կիւնիւ քիւրտլէրին վան իւզէրինտէ եիւրիւմէքտէ օլտուքլարը իշիտիլմիշ վէ շէհիրտէ պիր գարըշդիւք գուհուր իթմիշ տիր, ինկիլիզ գօնսօլսու Մ. Ուիլիւմս Ամերիգա միսիօնարլարըն զայէթ պէօյիւք պինասընըն իւզէրինէ ինկիլիզ պանտէրասընըն չէքիպ, գարըշարը վէ չօնուքլարը օրայա սըղընմայա տալէթ իթտի: Ումումի պիր գըրկընըն էօնիւնիւ ումադ իշիւն ինկիլիզ գօնսօլսու ֆէվքէլատէ ֆէտաքեարանէ զայրէթտէ պուլունմուշ տըր, իքի ամիւրիգալը միսիօնարլար եարալլարըթէտալի իթմէքլէ մէշղուլ օլտուլար, Եարա-

լարըն էքսէրիսի գըլըն վէ պուլչապ եարասը օլուպ, սէֆիլ գուրպանլարըն պաշլարընտա վէ էնքսէլէրինտէ պուլունմադտա իտիլէր: Միսիօնարլար էրմէնիլէրին պաճաղարընտան վէ գարընլարընտան գուրշուն տալի չըգարտըլար. եարալլարըն իշիտէ էրքէք, գարը վէ հէր եաշտա ինսանլար վարըտը: Պատէհու Գօնսօլսու թէէմիլի իւզէրինէ էհալի սըղընմը օլտուլտ մահէլտէն չըգըպ տաղըլտը:

Ռուսիտան վէ Աճէմիլթանտան կէլմիշ վէ պիր գըլմը ֆաքը րուպասը կիլմիշ օլան իլաթիլալըլարըն (յեղափոխական) շէհիրտէն չգուպ, սէրպէսթէ թիւրքիս սինօրլարան էօթէյէ կէչէպիլմէլէրի իշիւն, անլէր իլէ հիւքիւմէթ մապէյիլտէ լաղլմ օլան շարթլարը գարալլաշտըմաք նիլէթի իլէ Գօնսօլսու իթտիլի զայրէթ թարաֆէյիլն թէքլիքլէրի եէքտիկէրինէ շայանը գապուլ կէօրիւնմէտիլի վէ հիւքիւմէթիւ վաշլարընա էմիլիլթ օլամաւըլը սէպէպի իլէ պիհուտէյէ կիթմիշ տիր:

Ճումաա կիւնիւ քիւրտլէր շէհիր մուհասէրէ իթտիլէր. գօնսօլսուն էմիր իլէ Ամերիկա միսիօնարլարըն էվի եէնիտէն գարը, գըզ վէ չօնուգլարլէ տօլտու. 15000 քիւլիտէն իպարլէթ օլան սալիր էհալի էվլէրտէն չըգուպ մէյտանլըգլարտա խընճալըն տօլտու վէ իքի կիճէ հէյէճան վէ տէհէթլէ կէչիրտի: Այըն 20 սինտէ գօմիթէլէր շէհիրտէն չըգալար վէ վալի էրմէնիլէրին էթրաֆընը աքէրլէրլէ մուհաֆազա իթտիրտի իսէտէ, տիկէր թարաֆտան քիւրտլէր էրմէնի էվլէրինի եազմայա պաշլատըլար: Գօնսօլսու եաղմանըն էօնիւնիւ ալմայա չաղըշտըլը սըրաւտա քէնտիսինին իւզէրինէ աթէշ իթտիլէր. թահմինէն 200 էրմէնի թէլէֆ իտիլմիշ վէ էվլէրի եազըլմըլ տըր:

Պիլ ախէրէ շէհիր թէսքին օլունտու իսէտէ, եանմըլ օլան ճիւլար քէօյլէրտէն հէր կիւն աճ, չըպլապ վէ եարելի եիւզլէրէ էհալի վանա կէլմէքտէ օլտուլունտան, միւլայէքէ վէ սէֆալէթ տէվլամ իթմէկտէ տիր:

Էրմէնի քէօյլէրին չօղու խաւապ օլմուշ վէ գանն օլունուր քի, գարաւտիտէ օլմայան հիշ պիր քէօյ գալմամըլ տըր:

ՄԻԻԹԵՆ ԵՎ ՎԻՑԵ

Կիրիտտէ պուլունան թիւրքաս քէլլէրին շայանը տըգգէթ պիր մատտէ նէվինտէն, գուրումուշ էրմէնի գուլաղլարը սաթմադտա օլտուգլարըն Նիշ Եօրք-Ոչըրլտ նամ ինկիլզ կազէթասը թաստիգ իտիլօր:

Լօնտրա բարլամէնթօստնտա խարիճիյէ միւլթէշարը Մ. Գըր-

զընըն պէյանընա կէօրէ, Պապը Ալինին Պիրիճիյէ կէօնտէրմիշ օլտուղու գօմօսիօնուն իպրազ էյլէտիյի սուհուլէթ սայէսինտէ, ճէպրէն իսլամիյէթի գապուլ իտէն էրմէնիլէր թէքրար խըրըսթիյան օլմուշլար վէ ճամիյէ թէպուիլ օլմուշ օլան էրմէնի քիլիսէսի եինէ հալը ապիսինէ թահվիլ օլունմուշ տուր:

Երևալը սերայը հիւմայունուն մուհաֆազսընըն թագվիյէսի իչին, էլչիլէրին էֆքեարընըն խիլաֆընտա օլարագ, Անատուտաքի սիւվարի ֆիւրտ ապքէրլէրտէն 400 նէֆէր Սթանպուլ կէթիլիմիշ տիր. պու թապուրլար իւշ այտա պիր՝ պաշգա ֆիւրտ թապուրլարը իլէ պէճայիշ օլունաճագլար:

Վահշիլիկլէրի միւսէլլէմ օլան վէ Անատուլուն պիր չօգ վիլայէթլէրին խտրապ իտէն ֆիւրտլէրին պէօյլէ թիւրք հիւքիւմէթիին իլթիֆաթընա մազհար օլմալարը, պիլիմ իլք նուսխէմիդտէ պէյան իթիլիմիդ հագիգէթի պիր գաթ տահա թաստիգ իթսէկտէ տիր, եանի «թիւրքիտա աճանիլէրէ միւքեաֆաթ վէ մաղլումլարա միւճագաթ վէրիլմէկտէ տիր»:

Հավատիսաթը ախիլէյէ նազարէն Արապիսթանտա Պէտէվիլէր 10 քէօյ եաղմայա վէրմիշլէր տիր:

Էվլէլէրի նուսխէմիդտէ պիլտիրտիլիմիդ կիպի վիւզէրա մէճիսին խառն ժողովա խիթապ թէհստիտամիդ պէյաննամէսի իւզէրինէ Ամեն. Ս. Պատրիարքըն իլթիքեաւընա Պապը Ալիտէն վէրիլէճէք ճէվապ էկէր խօշնուտիլէթի միւճիպ օլմազ իսէ, Սրբազան հազրէթլէրի իսթիֆասընը վէրէճէք իմիշ:

Քաղաքական ժողով ատենապետի էվլորայա ազիմէթ իթմիշ տիր:

150 քիշիտէն միւթէշէքքիլ պիր Բում չէթէսինին Կալիստա նամ եարըմ-ատայա չըգմըշ օլտուղու Աթան-Հափա պիլտիրիյօր:

«Լինուա» նամընտա պիր ֆրանսւզ հարպ վարօրու Բիրէյէ եթիշմիշ տիր:

Գալամաթտան պիր ալայ բիյաւտէնին Լարիսայա կիթմէսի վէ Եուճան ապքէրլէրին պաղը նօգթալարտան սինօրա սօղրու հարէքիաթ իթմէլէրի շայնը տըգգէթ հալաւտիպէրտէն տիր:

Մաքէտոնիա տախիլինտէ չէթէլէր վէ ապքէր պէյնինտէ վուգու պուլան գալկալար սէպէպի իլէ Սէլանիկին իսլամլարընտա թէհիլէրի պիր հէյէճան հիւքմ իթմէքտէ իմիշ:

Եէնի իքի Բում չէթէլէրի թէսալիտան Մաքէտոնիայա կէշմէյէ հաղըրանմըշլար տըր:

Թիւրքիանըն հալը հաղըրընա տայիլ իսթիշարէ իթմէք իչին Սթանպուլտա էլչիլէր պիր գաշ կիւն էվլէ եէնի պիր մէճիլա ագտ իթմիշլէր տիր:

Կ Ի Ր Ի Տ Ի Ս Ե Ա Ն Ը

«Աթանա պալգանիքին» վերտիլի պիր հավատիսէ նազարէն, Կիրիտ մէսէլէսինին հալլի իչին, իգթիլաի հալ, էվլորա հարպ սէֆինէլէրին Եունանիսթան սէվահիլինի իհաթա իտէճէկլէրին էլչիլէր Պապը Ալիյէ պիլտիրմիշլէր:

Իսլամլարըն թէհտիտամիդ հաւքեաթը սէպէպի իլէ Բէթիմօ ճիվարընտա հէյէճան տէվամ իթմէքտէ տիր:

Թիւրքլէրտէն ինթիգամ ալմագ էֆքեարըն իլէ Բում չէթէլէր էլան թէշքիլ օլմագտա տըրլար:

Վոլոտան կէլէն պիր Բում չէթէսի Գաթէրինայա եագըն գարայա չըգուպ, թիւրք ապքէրլէրի իլէ վուրուշարագ տաղըմըշ տըր:

Տիկէր պիր Բում չէթէսի Եուճանիսթանտան թիւրքիայա կէշտիլի սըրատա թիւրք ապքէրլէրի թարաֆընտան թագիպ օլունարագ կէրի չէքիլմիշ տիր:

Պիր չօք թարաֆտան վիրուտ իտէն խապէրլէրէ կէօրէ, սինօրլարտա իթիլալ վէ գալկալար տէվամ իթմէկտէ օլտուղունտան, պու հալ տէվամ իտէր իսէ, տէվլէթլէրին մէնաֆիսի հէքտիկէրէ մուխալիֆ կէլէճէլինտէն, պէյնիլէրինտէ մուպայէնէթ հուսուլա կէլէճէլի զանն օլունիյօր:

Լինուա գօմանտոնըն ֆրանսւզ գօնսօլոսունա վերտիլի պիր Բարթօ իսլամլարըն իճրա իթտիլլէրի զուլումաթը թաստիգ իտէր: Հէրալիլիօն գաղապընտա թիւրքլէր ապքէրլէրին մուսվէնէթի իլէ 4 քէօյ վէ քիլիսէլէր խարապ վէ 13 խըրսթիյանլար թէլէֆ իթմիշլէր տիր:

Սօն վուգալաթ սէպէպի իլէ, խըրըսթիյանլարըն ախլը ինթիգամ իտէճէլի պէքլէնմէկտէ օլտուղու իւզրէ, Գանտիտա 15 միւսիլմանլար թէլէֆ օլմուշ տուր:

Էվլորալըն թարաֆընտան Կիրիտ թահթը մուհասէրէյէ ալմագ էֆքեարընա գարը, թայւնդ կապէթալը պիր պէնտ նէշր իտիլալ, էվլորա տէվլէթլէրին շիմիլի տէկին կէօրիւնմէքտէ օլան իթթիֆագըն տէվամինի շիւրէլի կէօսթէրիյօր վէ ինկիլթէրաւըն Կիրիտ մէսէլէսինտէ տիկէր տէվլէթլէրտէն ալըրաճաղը պէքլէնմէքտէ տիր:

Կիրիտլէրտէն թէքիլիֆ օլունան շարթլարըն հիւքիւմէթ թարաֆընտան գապուլի վէ եախօտ րէտ:

տի իչին թային օլունան վատէ ալաֆըրանգա Թուլիս 30 տա խիթամ պուլմուշ օլուպ, Պապը Ալինին մէքքիւր շարթլարը քեամիլէն րէտա իթտիլի սէօյլէնմէքտէ տիր:

Տ Ի Ի Ր Զ Ի Լ Է Ր

Հօրանտա հարէքեաթը ապքէրլէյէ թաթիլ օլունտու. զիրա խասթալըզ վէ սայիլ մանիլէր սէպէպի իլէ ապքէրլէրին հաղըրլըզլարը միւշքիւլաթա թէսաթիւֆ իթմիշ տիր. քէգա Տիւրքիլէրին թուլմուշ օլտուքլարը գալի մէվիլէր անլէրին իւզէրլէրինէ հիւճիւմ իթմէյէ մանի օլիյօրլար:

Տիւրքիլէրի թէրքի սիւահ իթմէյէ գանտըրմագ իչին Կիլիլ թէպիլիլէր իթթիլալ օլունմագտա տըր:

Պ Ո Ւ Կ Ի Ի Ն Ք Ի

Թ Ե Լ Է Կ Ի Ս Ե Լ Ա Ր

(Աթանա Պալգանիք)

Արիւս 3 Օգոստ.

Կիրիտին մուհասէրէ օլունաճաւընա գարը մաթպուաթ չէտիտ լիսան իսթիմալլէ խըրըսթիյանլըզա մուխալիֆ պուլույօր

Եէրլի թիւրքլէր Հէրալիլիօնա Կիրիտլէր:

Լօնտրա 3 Օգոստ.

Ռէյքըր Գանտիտան պիլտիրիյօր քի Մէսէթտան վէ Սիլինտէն աւըլարա եարտըմ եթիլտի:

«Տէյի Նիւս» ուն Աթինտան ալտըլը հավատիսէ կէօրէ աւըլար Մէսէթա (Կիրիտ) ճիվարընտա պիրինճի սիվարի օրտույու թէշքիլ իթմիշլէր տիր. զապիթլէրտէ գըրալըն եալէրինին մախսսմու տախիլ իմիշ:

Սքանպօշ 3 Օգոստ.

Գանտիտա ճիվարընտա պէօյիւք հէյէճան հիւքմ իթմէքաէ տիր, հիւքիւմէթ թէսքին իթմէյէ մուվաֆագ օլամայօր: 300 գաշագ թիւրքլէր Գանտիտայա Կիրիտլէր. պու սէպէպտէն պէօյիւք իթիլալ զուհուր իթտի իսէ տէ, թէսքին օլունապիլտի. թիւրքլէրին պու իսթիլալ սէպէպիլէթ վէրմէսի Գանտիտա թիւրքլէրին քէսիլէճէյին տայիլ չըգան շայնատան տօլայը իմիշ:

Լարիստա չէթէլէրին թէշքիլի տէվամ իթմէքտէ տիր. ախիլէն 70 քիշիտէն միւթէշէքքիլ պիր չէթէ Գօէք ճիվարընտան սինօրու կէշտի: Գարաիաղ (Մանասթըր) տաղլարընտա, Հօլու վէ Իւսքիւպ գաղալարը տախիլինտէ Բում չէթէլէրի գուվլէթի տիրլէր:

Տ Ե Ղ Ա Կ Ա Ն

Անցեալ Կիրակի, 21 Յուլիս, կատարուեցաւ Հռիփսիմեանց վարժարանի մրցանակաբաշխման հանգէսը, ուր ներկայ էր երկսեռ բաղմուծիւն մը և զոր սակայն

շատ ազգայիններ ալ պէտք չէին տեսած պատուելու իրենց ներկայութեամբ. ցաւալի՜ բան...

Աշակերտուհիներու երգերն ու արտասանութիւնները լաւ ապաւուրով ին գործնցին. նշանակելի էին մանաւանդ անոնց արտասանութեանց համարձակ շնորհ և կենդանի առողջանութիւնը, ինչպէս նաեւ ամենէն փոքրիկներուն քայլախաղն ու մանկակայն երգերը:

Ամեն ոք շատ գոհ սրտով պիտի մեկնէր հանդէսէն, եթէ միւս կողմէ մանչերու վարժարանին աշակերտներուն պարգեւ չբաշխուիլը տխուր տպաւորութեան մը ներքեւ չթողէր հանդիսականները, որոնցմէ մին՝ բանախօսութիւն մը ընելով, վառնաի ազգ. գործերուն անգոհացուցիչ վիճակը իվ'ր հանց և խիստ լեզուաւ քննադատեց պաշտօնական մարմիններու, երկտասարգութեան և խորհող ու կարող ազգայիններու անտարբերութիւնը ազգ. գործերու վիճակին նկատմամբ:

Կը լսենք որ Հոգաբարձութիւնը մտադիր է մանչ աշակերտներու համար ալ կարգադրել պարգեւաբաշխութեան հանգէս մը:

Լաւ է անագան, քան երբէք:

Տեղւոյս թաղ. խորհուրդը հրաժարած ըլլալով, նոր ընտրութիւնը պիտի կատարուի յառաջիկայ Կիրակի, Յուլիս 28:

Ի Խ Պ Ա Ր

Գարիունումուզուն աթղուլարը միւճիպ մահսուլաթը մահալլիյէնին հէր հաֆթալըզ պօրսա բիյալալարըն կաղէթամըլլէ պիլտիրէճէք իսէքտէ, չու էանալարտա չէհրիմիդէ մալ էնմէտիլի սէպէպլէ բիյալալ մէֆգուտ օլտուղունտան, պու խըտմէթի իլէրիտէ իֆա իտէպիլէճէլիլիլի օգուլանլարըմըզա իսպար իտէրիլ:

Ա Զ Դ Ե Ր

«ԻՐԱՆՈՒՆՔ»-ի վարչութիւնը կը յայտնէ որ յանձն կառնու պատրաստել Հայերէն, Պուլկարերէն, Ֆրեանսերէն և Յունարէն տառերով ընկալագրեր, հասցէներ, նամակազուրկներ, մահազգեր, յայտարարութիւններ, հարսանեաց և այլ հրաւիրագրեր, այցաբարտեր ևն, ևն:

Գնեք չափաշոր

Փափագողք պարտին դիմել խմբագրութեան հասցէին:

Ի Ս Մ Ո Ւ Շ Լ Է Ր

Ա Տ Ա Մ Ն Ա Ք Ո Յ Ժ

Սօֆիան հոս հասած ըլլալով կը ծանուցանէ թէ մինչև Օգո. 25 հոս պիտի մնայ. իրեն դիմողները պիտի ընդունի իր տունը (Պ. Արօս. թօլտիսի դեղարանին կից) ամեն օր առաւօտեան ժամը 9 էն 12 և կէսօրէն յետոյ 3 էն 5